

УДК 658:338

Тернавський І.В., Алонге Олувагбемілеке Озавеше, Нагорняк Г.С.
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Ternavskij I.V., Alonhe Oluvahbemileke Ozaveshe, Nahorniak H.S.

INNOVATIVE ENTERPRISE AS AN IMPORTANT FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

Інноваційні процеси відіграють у сучасній економіці надзвичайно важливу роль, а визначення та врахування їх особливостей є неодмінною умовою забезпечення ефективності економічної стратегії держави. Лише на цьому шляху національна економіка може зайняти пристойне місце у світовому ринковому середовищі. Створення належних стимулів для поширення інноваційної моделі економічної поведінки українського бізнесу стає одним із найбільш визначальних завдань економічної політики держави. Об'єктивні зміни у суспільному економічному розвитку привели до нової моделі розвитку економіки, для якої характерні принципово нові риси та пріоритети. Важливу роль у житті суспільства стали відігравати галузі, що ґрунтуються на так званих високих технологіях, а також галузі, що безпосередньо задовольняють потреби людей. У всьому світі найбільш результативною із впровадження інновацій вважається промисловість. Виробництво стає більш зорієнтованим не на масового споживача, а на специфічні потреби окремих індивідів, тобто на невеликі за місткістю ринки. Високими темпами зростає чисельність підприємницьких структур, особливо малих та середніх підприємств, які спроможні швидко адаптуватися до вимог зовнішнього середовища.

Швидкі темпи модернізації життя людей приводять до зростання вимог до якості товарів та послуг, до їх розмаїтості. Відповідно, суспільство стає більш відкритим та сприйнятливим до інновацій як засобу досягнення необхідного розмаїття. Проблема розвитку інноваційного підприємництва в Україні зумовлена переходом економіки на якісно новий – інноваційний тип розвитку. Економічне зростання країни у сучасних умовах значною мірою залежить від її здатності адаптуватися до технологічних зрушень, а збільшення обігу та зростання виробництва – від інновацій. Але в Україні вкрай загострилася проблема технологічного стану промислового виробництва. Досвід розвинених країн засвідчив, що досягнення високого рівня споживання й якості життя можливе лише на засадах нової постіндустріальної цивілізації, найсуттєвішими ознаками якої є інноваційний розвиток.

Інноваційне підприємництво як форма прояву інноваційної моделі розвитку економіки України має стати вирішальним фактором у розбудові “нового” українського суспільства в умовах глобалізації. Основні акценти сьогодні переміщуються на завдання прискореного інноваційного розвитку, переходу до стратегії економіки знань. В її основі лежать інтелектуальні ресурси, інтелектуальний капітал, наука, процеси трансферу результатів творчої діяльності у виробництво матеріальних і духовних благ. Стан інноваційних процесів у промисловості України є кризовим і не відповідає рівню промислово розвинених країн. Недостатніми є обсяги реалізованої промисловістю інноваційної продукції, її відсоток з року в рік зменшується. Ключовими проблемами сталого інноваційного розвитку економіки України є: зменшення рівня наукомісткості валового внутрішнього продукту; низький рівень розроблення та споживання інноваційної продукції, що базувались би на основі відповідних цільових програм розвитку промисловості України, відсутність дієвих державних програм з

імпортозаміщення; відсутність моделі державної підтримки та сприяння розвитку галузей з високою додатковою вартістю продукту; низький рівень використання механізму державно-приватного партнерства у реалізації інфраструктурних та інноваційних проектів; низькі соціальні гарантії для науковців та висококваліфікованих спеціалістів; низький рівень взаємодії між бізнесом та вищими навчальними закладами; низький рівень навчання практичним технологіям; невідповідність якості освіти потребам ринку. Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності в Україні залишаються власні кошти підприємств. Відсутність доступу до капіталу, відсутність державної підтримки, зокрема, на початкових етапах розвитку інновацій, яким притаманний високий ступінь ризику, а також низка внутрішньополітичних викликів та регуляторних вад фактично унеможливають залучення кредитних коштів для інноваційної та наукової діяльності. Подальшого вдосконалення потребує вітчизняна нормативно-правова база у сфері інтелектуальної власності та адаптації до європейського законодавства. Низька ефективність судової системи призводить до небажання підприємців реєструвати права інтелектуальної власності на вітчизняні розробки в Україні та стимулює піратство у сфері програмного забезпечення, підробки, порушення законодавства у сфері промислових зразків.

Помітну роль у системі розвитку інноваційної діяльності в Україні мали б відігравати бізнес-асоціації, які у більшості країн світу є ключовим і дуже дієвим елементом інфраструктури підтримки підприємництва, невід'ємною частиною громадянського суспільства, показником його спроможності до самоорганізації, захисту своїх прав і представлення своїх інтересів. Бізнес-асоціації – це: реальна можливість взаємовигідної корпоративної співпраці однодумців та колег на чисто прагматичних засадах; спільне вирішення багатьох проблем, з якими підприємець знаходиться один на один; можливість власними руками формувати сприятливі умови для успішного вирішення проблем економічного розвитку, у тому числі, за рахунок застосування інновацій. На жаль, діяльність бізнес-асоціацій в Україні не набула такого масштабу, який ми спостерігаємо у багатьох країнах світу. Підприємці в Україні досить скептично ставляться до своєї участі у роботі бізнес-об'єднань. Разом з тим, незважаючи на перелічені причини, в Україні існують об'єднання підприємців, які: дійсно активно працюють і лобюють інтереси підприємництва; орієнтовані на своїх членів; надають їм істотну допомогу та суттєву підтримку. Об'єднання підприємців в Україні так само, як і в інших країнах, намагаються сприяти розвитку підприємництва, у тому числі, інноваційного, підвищенню його іміджу. Шляхом активної участі представників об'єднань підприємців у роботі дорадчих рад, комітетів, комісій, створених при органах виконавчої влади різного рівня, об'єднання намагаються впливати на рішення, які стосуються підприємництва, беруть участь у підготовці проектів законодавчо-нормативних актів, їх обговоренні, надають свої зауваження та пропозиції до таких проектів. Тим самим, підприємницькі об'єднання демонструють розуміння того, що набагато краще запропонувати зміни на стадії підготовки окремого проекту законодавчо-нормативного акту, ніж потім намагатися скасувати вже прийняті рішення.

Список використаних джерел:

1. Андрушків Б. М. Інноваційно-комплексні шляхи розвитку малого підприємництва: [монограф.] / Б. Андрушків, Ю. Вовк, І. Крамар. – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2011. – 340 с.
2. Ілляшенко С. М. Інноваційні процеси в економіці. Порівняльний аналіз формальних методів генерації ідей інновацій [Текст] / С. М. Ілляшенко // Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 3. – С. 66-76.